

SLOVANSKA KNJIŽNICA
LJUBLJANA

~~B 2097~~

Navodila
delavskih in nameščen-
skih zaupnikov v podjetjih, ki spa-
dajo pod zakon o zaščiti delavstva.

Poslovník
o delovanju delavskih in
nameščenških zaupnikov.

Uredba
o organizaciji posredovanja dela,
dajanja neposrednje podpore brez-
poselnim delavcem in dajanja ce-
nenih posojil za zidanje delavških
stanovanj.

Cena 3 Din.

V Ljubljani 1928.

Založila Delavska zbornica za Slovenijo.

Navodila

**za volitve delavskih in nameščenskih
zaupnikov v podjetjih, ki spadajo pod
zakon o zaščiti delavstva.**

Poslovník

**o delovanju delavskih in nameščenskih
zaupnikov.**

Uredba

**o organizaciji posredovanja dela, da-
janja neposrednje podpore brezposelnim
delavcem in dajanja cenениh posojil za
zidanje delavskih stanovanj.**

il. 961

Člen 2.

Delavski in nameščenski zaupniki kakor tudi njih namestniki se volijo redno v mesecu januarju vsakega leta.

Od tega se izvzemajo sezonska in novoustanovljena podjetja, ki bi začela obratovati po tem roku; v njih imajo delavci in nameščenci pravico, izvoliti svoje zaupnike in njih namestnike takrat, ko začno dotična podjetja obratovati.

Člen 3.

Mandat delavskih in nameščenskih zaupnikov kakor tudi njih namestnikov traja eno koledarsko leto. Če pa se iz kakršnihkoli vzrokov delavski in nameščenski zaupniki kakor tudi njih namestniki ne izvolijo v času, ki je določen v prednjem členu, smejo ostati dotedanji zaupniki še nadalje v svoji funkciji, toda najdlje še za leto dni.

Člen 4.

Pred koncem koledarskega leta lahko prestane mandat delavskih in nameščenskih zaupnikov tudi:

- a) s smrtjo;
- b) s prostovoljno odpovedjo;
- c) z izgubo državljanskih pravic po polnoveeljavnih sodni odločbi;
- č) z izstopom iz podjetja;

d) zbog teške prekršitve dolžnosti ali prekoračitve področja, če je nastala s tem nevarnost za življenje, zdravje in za druge važne koristi zaposlenih delavcev ali podjetja. O vprašanju, ali se je težko prekršila dolžnost ali prekoračilo področje, odloči na zahtevo lastnika podjetja ali dveh tretjin zaposlenih delavcev dotičnega podjetja pristojna inspekcija dela, zoper katere odločbo se sme nezadovoljna stranka pritožiti na ministrstvo za socialno politiko.

Izpraznjeno mesto se mora popolniti najkasneje v 14 dneh.

Člen 5.

Število delavskih zaupnikov se ravna po številu delavcev, ki so zaposleni v dotičnem podjetju, in sicer tako-le:

V podjetju, v katerem je zaposlenih:

- 1.) do 20 delavcev, volijo vsi enega zaupnika;
- 2.) od 21 do 50 delavcev, volijo ti največ tri zaupnike;
- 3.) od 51 do 100 delavcev, volijo ti največ štiri zaupnike;
- 4.) od 101 do 150 delavcev, volijo ti največ pet zaupnikov;
- 5.) od 151 do 450 delavcev, volijo ti največ šest zaupnikov;
- 6.) če je več nego 451 delavcev, voli vsakih nadaljnjih 50 delavcev po enega zaupnika, toda skupaj ne smejo nikoli voliti več nego 16 zaupnikov.

Člen 6.

V podjetjih, v katerih je poleg delavcev zaposlenih več nego 10 nameščencev, smejo tako delavci kakor tudi nameščenci voliti svoje posebne zaupnike.

V podjetjih, ki volijo skupno tri ali več zaupnikov, morajo izvoliti enega zaupnika nameščenci.

Člen 7.

Če je podjetje sestavljeno iz več samostalnih oddelkov, sme izvoliti vsak oddelek posebne zaupnike; vendar pa ne sme biti skupno število teh zaupnikov večje nego število zaupnikov in njih namestnikov, ki je določeno za dotično podjetje.

Člen 8.

Delavski in nameščenski zaupniki kakor tudi njih namestniki se volijo z neposrednim, tajnim glasovanjem po kandidatnih listah (proporčni volilni sistem).

Aktivno volilno pravico imajo vsi delavci obojega spola, ki so ob času volitev zaposleni v podjetju in so dovršili 18. leto starosti.

Pasivno volilno pravico imajo ob pogoju, da uživajo državljanske pravice, vsi polnoletni in pismeni volilci obojega spola, zaposleni v podjetju.

Člen 9.

Volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov kakor tudi njih namestnikov izvajajo volilni odbori.

V onih podjetjih, kjer so delavci tudi prej volili svoje zaupnike, sestavljajo ti zaupniki volilni odbor ter izvedejo nove volitve po teh navodilih.

V onih podjetjih, kjer delavci doslej niso volili svojih zaupnikov ali kjer so vsi zaupniki izgubili mandat, izvede volitev poseben volilni odbor. Ta volilni odbor sestavljajo najstarejši delavci dotičnega podjetja, ki jih mora biti toliko, kolikor je zaupnikov, ki se volijo v dotičnem podjetju. Poznejše volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov izvajajo delavski in nameščenski zaupniki sami, ki jim je mandat potekel.

Volilni odbor ne sme imeti manj nego treh članov. Potemtakem se mora volilni odbor v podjetjih, v katerih se ne voli več zaupnikov nego dva, popolniti izmed delavcev, ki so najdlje zaposleni v dotičnem podjetju.

Člen 10.

V področje volilnih odborov spada to-le: Volilni odbori:

- 1.) volijo predsednika;
- 2.) sestavljajo volilni imenik;
- 3.) razpisujejo volitve (izdajajo razglas), določajo dan in kraj volitev;
- 4.) sprejemajo in rešujejo pritožbe zoper sestavo volilnega imenika;
- 5.) popravljajo volilni imenik;

- 6.) izvršujejo volitve;
- 7.) ugotavljajo in razglašajo uspeh volitev;
- 8.) sprejemajo pritožbe zoper volitve.

Člen 11.

Volilni odbori sklepajo z navadno večino glasov. Ob enaki porazdelitvi glasov odloča predsednikov glas.

Člen 12.

Volilni odbori morajo zahtevati od pristojne inspekcije dela:

- a) naj potrdi volilni odbor;
- b) naj določi dan volitev;
- c) naj obvesti o svojem sklepu lastnika ali delodajalca dotičnega podjetja ter mu naroči, naj prepusti predsedniku volilnega odbora do določenega roka seznamek delavcev in nameščencev, zaposlenih v podjetju, z označbo njih imena in priimka. Za one osebe, glede katerih bi utegnil nastati sum, da so mlajše od 18 let, mora označiti lastnik ali delodajalec dotičnega podjetja še leta njih starosti.

Pristojna inspekcija dela sme odrediti svojega odposlanca, da kontrolira volilna opravila.

Svoj sklep mora priobčiti inspekcija dela tudi pristojni delavski zbornici, ki sme prav tako odrediti svojega odposlanca, da prisostvuje volilnim opravilom.

Člen 13.

Volilni odbori morajo predvsem sestaviti točne volilne imenike za izvedbo volitev, in sicer posebe za delavce in posebe za nameščence.

V ta namen mora dati po členu 12. teh navodil delodajalec ali lastnik onega podjetja, kjer naj se izvrši glasovanje, po naročilu pristojne inspekcije dela volilnemu odboru na razpolago podatke o vseh delavcih in nameščencih dotičnega podjetja, ki so v trenutku, ko se razpišejo volitve, zaposleni v njem; na podstavi teh podatkov sestavi volilni odbor imenik vseh polnopravnih volilcev dotičnega podjetja.

Člen 14.

Volitve se razpišejo s posebnim volilnim razglasom, ki ga sestavi volilni odbor, podpiše pa njegov predsednik.

Od dne, ko se objavi razglas, do dne, ko naj se izvrše volitve, morata miniti v podjetjih, ki imajo do 150 delavcev, najmanj dva tedna; v podjetjih preko tega števila pa morajo miniti najmanj trije tedni.

Volilni razglas mora obsezati:

- 1.) mesto, dan in uro volitev;
- 2.) število zaupnikov in njih namestnikov, ki jih je treba izvoliti;

3.) mesto, kjer so razgrnjeni volilni imeniki;

4.) navodilo, da se smejo zahtevati popravki v volilnih imenikih v treh dneh od dne, ko so se imeniki razgrnili v podjetju, in da se zakesnele zahteve ne bodo jemale v poštev;

5.) pripombo, kje in kdaj se sprejemajo kandidatne liste in kdaj bodo razgrnjene volilcem na vpogled;

6.) pripombo, da je moči glasovati polnopravno samo za sprejete kandidatne liste;

7.) adresu volilnega odbora.

Volilni razglas mora biti nabit na več lahko pristopnih mestih v dotičnem podjetju ali v njegovih oddelkih.

Istočasno s tem volilnim razglasom se razgrne na vpogled volilni imenik.

Člen 15.

Zoper sestavo volilnega imenika se sme vsak polnopravni volilec v dotičnem podjetju pismeno ali ustno pritožiti na volilni odbor v treh dneh od dne, ko se je nabil razglas in razgrnil volilni imenik.

Volilni odbor mora rešiti te pritožbe najkasneje v treh dneh, ko jih je prejel, ter postopati po tej rešitvi.

Rešitev pritožbe zoper sestavo volilnega imenika mora priobčiti volilni odbor pritožniku pismeno.

Člen 16.

Vsaka kandidatna lista, vložena v času, ki je določen v točki 5.) člena 14. teh navodil, mora obsežati toliko kandidatov in toliko njih namestnikov, razporejenih po vrsti zaposlenosti, kolikor je zaupnikov določenih za dotično podjetje, glede na število delavcev in nameščencev, zaposlenih v dotičnem podjetju.

Ko se sestavljajo kandidatne liste, je treba vpoštevati različne skupine poklicev in zvanj moških in ženskih delavcev in nameščencev, zaposlenih v dotičnem podjetju. Poedine kandidate ali njih namestnike je treba vpisati v listo pod zaporednimi številkami ter označiti njih ime in priimek, poklic in stanovališče.

Člen 17.

Vsako kandidatno listo mora podpisati ali uprava krajevne organizacije delavcev, zaposlenih v dotičnem podjetju, ali pa tolikokrat po pet polnopravnih volilcev delavcev in nameščencev, zaposlenih v podjetju, kolikor se voli zaupnikov. Predlagatelji liste morajo biti polnopravni volilci in morajo biti vpisani v volilni imenik.

Člen 18.

Predlagatelji liste imajo pravico, odrediti v volilni odbor enega svojega predstavnika in njegovega namestnika; to se mora označiti tudi na kandi-

datni listi. Če predlagatelj ne odrede predstavnika liste v volilnem odboru, posluje volilni odbor tudi brez takih predstavnikov. Predstavniki liste ali njih namestniki imajo pravico, prisostvovati poslovanju volilnega odbora.

Člen 19.

Če podpiše volilec kot predlagatelj več nego eno kandidatno listo, se smatra, kakor bi bil podpisal samo listo, ki se izroči prva. Če se vloži istočasno več kandidatnih list, ki so jih podpisali isti predlagatelj, ali če so podpisani na kandidatni listi predlagatelj, ki nimajo aktivne volilne pravice, se morajo njih podpisi prečrtati na vseh podpisanih listah. Če potem ne ostane zadosti podpisnikov, mora postopati volilni odbor po odredbah člena 20. teh navodil.

Spajanje kandidatnih list ni dovoljeno.

Člen 20.

Volilni odbor mora označiti izročene kandidatne liste z zaporednimi številkami po času, ko se izroče, ter konstatirati na njih dan in čas izročitve, potem pa jih preizkusiti, ali so po teh navodilih pravilne. Če ugotovi na njih nedostatke, mora takoj obvestiti predstavnike dotičnih kandidatnih list ter jim določiti skrajni rok za njih popravo; ta rok se sme podaljšati največ do tretjega dne pred dnem, ko se morajo vršiti volitve.

Najkesneje v treh dneh pred dnem volitev se morajo kandidatne liste razgrniti na mestih, označenih v volilnem razglasu, v dotičnem podjetju ali v poedinih njegovih oddelkih volilcem na vpogled.

Dokler liste še niso razgrnjene, jih smejo predlagatelji umekniti z ustrezno pismeno izjavo.

Člen 21.

Kandidatne liste ne veljajo:

- a) če se izroče prepozno;
- b) če jih ni podpisalo določeno število predlagateljev;

c) če niso kandidati navedeni po vrsti in tako, kakor je predpisano v drugem odstavku člena 16. teh navodil, in če se niso ti nedostatki popravili po prvem odstavku člena 20. teh navodil.

Člen 22.

Če se predloži do poslednjega roka za predlaganje kandidatnih list samo ena pravilna kandidatna lista, proglasi glavni volilni odbor vse kandidate na tej listi za izvoljene in glasovanje se ne vrši; osebe, ki so navedene na tej listi, pa se smatrajo za izvoljene, in sicer v onem redu, v katerem so zapisane na listi. Če se do določenega roka ne izroči ali ne usvoji nobena kandidatna lista ali če se proglase vse predložene kandidatne liste za neveljavne, mora predsednik volilnega odbora to takoj objaviti

in volilce pozvati, naj predlože v novem roku, ki ga določi volilni odbor, nove kandidatne liste.

Če se tudi v tem roku ne izroči nobena pravilna kandidatna lista, objavi predsednik volilnega odbora tako, kakor je določeno za objavljanje volilnega uspeha, da se volitev delavskih in nameščenjskih zaupnikov v dotičnem podjetju ne bo vršila, dokler ne zahteva tega iznova ena izmed organizacij, omenjenih v členu 17. teh navodil, ali najmanj ena desetina delavcev in nameščencev, zaposlenih v dotičnem podjetju.

Člen 23.

Vsak polnopravni volilec ima samo en glas ter sme glasovati samo osebno, in sicer za eno izmed usvojenih kandidatnih list.

Glasovanje se vrši z glasovnicami.

Vsaka kandidatna lista mora imeti svoje glasovnice, ki se razlikujejo od glasovnic ostalih kandidatnih list po barvi.

Ko poteče rok za popravo volilnih imenikov, overovi volilni odbor za vsako kandidatno listo toliko glasovnic, kolikor je volilcev v popravljenem volilnem imeniku.

Glasovnice se morajo vročiti vsakemu volilecu osebno na volišču. Poleg glasovnic, ki služijo za legitimacijo za glasovanje, vroči volilni odbor vsakemu volilecu po eno papirno ovojnico, naslovljeno na volilni odbor. Te ovojnice morajo biti perforirane ter morajo imeti isto barvo in velikost.

Člen 24.

Za neveljavne se smatrajo one glasovnice, ki so podpisane.

Če je v eni ovojnici več glasovnic, se smatrajo prav tako za neveljavne.

Člen 25.

Vsak volilec dobi po eno glasovnico vsake kandidatne liste; izmed njih položi glasovnico one liste, za katero hoče glasovati, v prejeto ovojnico, ki jo izroči volilnemu odboru na mestu in v času, označenem v volilnem razglasu.

Predsednik ali drug član volilnega odbora, določen za to, prevzame to ovojnico, jo vrže vpričo volilca v posebno skrinjico ter zapiše o izvršenem glasovanju potrebno zabeležko v volilni imenik.

Skrinjico mora zapreti ali zapečatiti predsednik volilnega odbora; urejena mora biti tako, da se ovojnice z glasovnicami ne morejo potegniti iz nje, ne da bi se skrinjica odprla.

Če se volijo istočasno, toda posebe, delavski in nameščenski zaupniki, se izročajo ovojnice z glasovnicami ločeno ter se mečejo v dve posebni skrinjici.

Člen 26.

Volilne priprave in glasovanje samo je treba izvesti tako, da se s tem nikakor ne ovira obrato-

vanje podjetja, kjer se vrši glasovanje. Glasovanje se mora vršiti na nedeljo ali na praznik, ko prizadeto podjetje ne obratuje, ali, če to dopuščajo razmere, na delavnik po končanem obratovanju v podjetju, in sicer na mestu in v času, označenem v volilnem razglasu. Mesto za glasovanje mora biti praviloma v podjetju. Pri večjih podjetjih se sme vršiti glasovanje, da gre hitreje izpod rok, istočasno na več voliščih. V tem primeru mora določiti volilni odbor za vsako volišče posebno volilno komisijo; ta je sestavljena iz po treh polnopravnih volilcev, ki določijo enega izmed sebe za predsednika.

Glede predstavnika liste v tej volilni komisiji je postopati tako, kakor je predpisano v členu 18. teh navodil.

Člen 27.

Potrebne volilne prostore mora dati volilnemu odboru na razpolaganje lastnik podjetja, če ima do tično podjetje primerne prostore za glasovanje.

Prostori za glasovanje morajo imeti: pri manjših podjetjih dve prehodni šobi; pri podjetjih s preko 300 delavci pa morajo biti prostori za glasovanje na ograjenem dvorišču, ki se dá zapreti.

V sobo, kjer se vrši glasovanje, se puščajo delavci zaporedoma, in sicer eden ali več, nikakor pa se jih ne pušča več nego pet obenem.

Člen 28.

Glasovanje se začne ob času, ki je označen v volilnem razglasu, in traja do časa, ki je določen v tem razglasu. Ko poteče čas za glasovanje, določen v volilnem razglasu, se pripuste h glasovanju samo še oni volilci, ki so že bili takrat v sosednji sobi pri manjših ali na zaprtem dvorišču pri večjih podjetjih.

V podjetjih, kjer se obratuje z dvema ali več izmenami, se zavaruje delavcem, ki so zaposleni v dnevnikih izmenah, potreben čas za glasovanje tudi po njih končanem delu.

Člen 29.

Takoj po končanem glasovanju prešteje volilni odbor ovojnice, izročene z glasovnicami, ter vpiše ugotovljeno stanje v svoj zapisnik. Potem prešteje glasovnice, izročene za poedine kandidatne liste, ter prav tako vpiše uspeh v svoj zapisnik.

Člen 30.

Ko se ugotavlja volilni uspeh, je treba postopati tako-le: Glasovi, oddani za vsako poedino listo, se obenem seštejejo. Dobljena vsota se razdeli s tolikim številom, kolikor se voli skupno zaupnikov v dotičnem podjetju. Tako dobljeni količnik je volilni količnik. Potemtakem dobi vsaka volilna lista toliko mandatov ali zaupnikov in njih namestnikov, kolikokrat je volilni količnik v številu dobljenih gla-

sov vsake liste. Če bi na ta način število mandatov delavskih in nameščenskih zaupnikov ne bilo popolnoma dodeljeno, se dodele ostali mandati zaporedoma onim listam, ki imajo največji ostanek.

Če so ostanki enaki, odloči žreb, kateri listi naj pripadejo nedodeljeni mandati.

Člen 31.

Mandati se dodeljujejo na poedine kandidate poedinih kandidatnih list po vrsti, v kateri so ti kandidati vpisani v dotično kandidatno listo.

V podjetjih, kjer je zaposlenih poleg delavcev 10 ali več nameščencev, se mora dodeliti, če ni odpadel izmed tako dodeljenih mandatov vsaj eden na predstavnike nameščencev, iz one kandidatne liste, ki je dobila največ glasov, zadnji mandat, ki ji pripada v dotični listi, prvoimenovanemu nameščencu.

Če je kdo izvoljen na več kandidatnih listah, mora sam izjaviti volilnemu odboru, na kateri listi se smatra za izvoljenega.

Člen 32.

O uspehu izvršenega glasovanja mora sestaviti volilni odbor takoj zapisnik ter konstatirati v njem:

- 1.) skupno število ovojnic, ki so jih oddali volilci;
- 2.) skupno število pravih glasovnic, ki so jih oddali vsi volilci;

3.) število glasov, ki so bili oddani za poedine kandidatne liste;

4.) volilni količnik in število mandatov, ki odpadajo na poedine kandidatne liste;

5.) število glasovnic, ki so bile kot nepravilne zavrnjene;

6.) imena izvoljenih delavskih in nameščenskih zaupnikov.

Ta zapisnik podpišejo vsi člani volilnega odbora, overovita pa ga odposlanca inspekcije dela in pristojne delavske zbornice.

Člen 33.

Ko je volilni odbor ugotovil uspeh volitev, mora o tem takoj obvestiti izvoljene osebe ter jim izdati pismeno potrdilo.

Če izvoljeni zaupnik v treh dneh od dne, ko se mu je vročilo pismeno potrdilo, ne odkloni izvolitve, se smatra, da jo je sprejel; drugače pa pokliče volilni odbor na njegovo mesto ustreznega namestnika z iste kandidatne liste.

Člen 34.

Volilni odbor mora sestaviti listo izvoljenih zaupnikov ter jo najkasneje v petih dneh, ko se je sestavil in podpisal zapisnik o izvršenem glasanju, razgrniti na onih mestih v podjetju, kjer je bil prej objavljen volilni razglas.

Poleg tega mora vročiti odbor v istem roku en izvod dotične liste lastniku podjetja, enega pa z vsemi zapisniki in ustreznimi spisi vred pristojni inspekciji dela na vpogled.

Prav tako mora obvestiti o vsem tem pismeno tudi pristojno delavsko zbornico.

Člen 35.

Volitev ne velja:

a) če so se prekršili bistveni predpisi zakona o zaščiti delavcev;

b) če so se pripetile med volitvijo činjenice, glede katerih obstoje dokazi, da so vplivale škodljivo na pravilni razvoj volitve, kakor: grožnje, nasilja, podkupovanje volilcev z alkoholom, denarjem itd.

Člen 36.

Zoper nepravilnosti med volitvijo se smejo prizadeti volilci in pristojna delavska zbornica pritožiti po volilnem odboru najkésneje v osmih dneh od dne, ko se je volitev izvršila, na pristojno inspekcijo dela; če so utegnile te nepravilnosti vplivati na uspeh volitev, jo inspekcija dela tudi razveljavi. Zoper rešitev pristojne inspekcije dela ni pritožbe.

Če se vloži pritožba, mora izdati pristojna inspekcija dela svojo rešitev v osmih dneh od dne, ko jo je prejela. Če tega ne stori, se smatra pritožba za zavrnjeno.

Člen 37.

Če bi kdo izmed članov volilnega odbora zaradi vplivanja na volilni uspeh glasoval za sklep, ki bi očitno nasprotoval zakonu o zaščiti delavcev ali tem navodilom; kaznuje pristojna inspekcija dela na pritožbo prizadetih oseb, ko je ugotovila obstoj tega dejstva, take člane volilnega odbora z izgubo pasivne volilne pravice za tri leta in z izključitvijo, da bi bili člani volilnega odbora; zoper to odločbo se smejo pritožiti kaznovani člani volilnega odbora v osmih dneh na ministrstvo za socialno politiko.

Člen 38.

Kolikor so delavske zbornice po teh navodilih poklicane, sodelovati pri volitvah delavskih in nameščenskih zaupnikov, morajo to nemudoma storiti kakor tudi prepustiti volilnemu odboru ves potreben volilni material.

Člen 39.

Vse stroške, ki izvirajo iz volitev delavskih in nameščenskih zaupnikov in njih namestnikov, trpi pristojna delavska zbornica.

Člen 40.

Zoper delodajalce, ki se ne bi ravnali po odredbah teh navodil ali ki bi postopali zoper ta navodila, morajo ukreniti pristojne inspekcije dela

ono, kar je navedeno v drugem odstavku člena 23. zakona o inspekciji dela.

Člen 41.

Vse denarne kazni, določene z odredbami prednjega člena teh navodil, se izrekajo v korist fonda za zaščito delavskih in nameščenskih zaupnikov pri pristojni delavski zbornici; upravljati se morajo po pravilniku, ki ga izda o tem prizadeta zbornica in ki ga odobri ministrstvo za socialno politiko.

Člen 42.

Vse oblastne inspekcije dela se morajo strogo ravnati po teh navodilih.

Člen 43.

Ta navodila veljajo od dne, ko se razglase v «Službenih Novinah».

V B e o g r a d u, dne 23. decembra 1927.;

Z. R. br. 11.979/IV.

Minister za socialno politiko:

dr. Gosar s. r.

Na podstavi § 116. zakona o zaščiti delavcev predpisujem ta-le

Poslovník o delovanju delavskih in nameščenskih zaupnikov.*

I. Konstituiranje zaupnikov.

Člen 1.

Predsednik volilnega odbora mora pozvati v treh dneh, ko postanejo volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov izvršne, pismeno vse izvoljene zaupnike na sejo, da prevzamejo svoje dolžnosti.

Na tem sestanku izvolijo posebe tako delavski kakor tudi nameščenski zaupniki, in sicer če so v vsaki kategoriji najmanj po trije, vsak izmed sebe svojega starejšino in tajnika; če pa so v kategoriji manj nego trije zaupniki, izvolijo ti vsi skupaj svojega starejšino in tajnika.

Če predsednik volilnega odbora ne bi postopal tako, kakor je zgoraj določeno, se konstituirajo izvoljeni zaupniki po poteku tridnevnega roka sami.

---

* Priobčen v «Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca» z dne 29. decembra 1927., št. 296/LXXXIII, in v «Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti» z dne 9. januarja 1928., št. 4/3.

Člen 2.

Prav tako izvolijo tudi zaupniki v podjetjih, ki so sestavljena iz več samostalnih oddelkov, če voli vsak tak oddelek najmanj tri zaupnike, iz vsakega oddelka svojega starejšino. Če je število izvoljenih zaupnikov za enega izmed teh oddelkov manjše nego tri, izvolijo vsi ti zaupniki skupaj svojega starejšino.

Kadar se pretresajo vprašanja, ki se tičejo vseh oddelkov, se smatrajo ti starejšine za odposlance zaupnikov poedinih oddelkov dotičnega podjetja.

Ti odposlanci ali starejšine zaupnikov poedinih oddelkov dotičnega podjetja izvolijo za ta primer svojega starejšino izmed sebe z večino glasov.

Člen 3.

Na to sejo mora poklicati predsednik volilnega odbora tudi lastnika podjetja ali delodajalca, ki ji sme prisostvovati osebno ali pa poslati svojega zastopnika.

Člen 4.

Ko se izvoli starejšina zaupnikov in se zaupniki konstituirajo, mora starejšina o tem tudi pismeno obvestiti lastnika ali delodajalca dotičnega podjetja, pristojno inspekcijo dela in pristojno delavsko zbornico ter jim priobčiti tudi imena izvoljenih zaupnikov.

II. Naloga zaupnikov.

Člen 5.

Delavski zaupniki imajo to-le nalogo:

a) delujejo na zaščito gospodarskih, socialnih in kulturnih koristi delavcev, zaposlenih v podjetjih, ki so navedena v § 1. zakona o zaščiti delavcev;

b) vplivajo na vzdrževanje dobrih odnošajev med delavci in njih delodajalci;

c) sodelujejo pri pripravljanju in izdelovanju kolektivnih delovnih pogodb med delavci in delodajalci;

č) skrbijo, da se delodajalci in delavci strogo držijo vseh kolektivnih in individualnih delovnih pogodb;

d) posredujejo med delavci in delodajalci v sporih, ki izvirajo iz delovnega razmerja, zlasti pa v onih, ki se tičejo dnevnih mezd (plač), da se poravnajo taki spori izlepa; kjer se jim to ne bi posrečilo in kjer bi zaradi tega pretela stavka, morajo zahtevati zaupniki posredovanje državnih pristojnih oblastev;

e) posredujejo pri določanju akordnih tarif, povprečnih in minimalnih zaslužkov, kolikor niso regulirani s kolektivnimi pogodbami, ob sodelovanju delavskih profesionalnih organizacij in delodajalcev, istotako posredujejo pri deljenju akordnega dela;

f) stremijo za tem, da se strogo uporabljajo vse odredbe, ki jih predpisujejo zakonodajna in administrativna oblastva za zaščito delavcev glede delov-

nega časa, zdravja, življenja in socialnega zavarovanja, ter obveščajo in podpirajo pristojna nadzorstvena oblastva v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na uporabljanje veljavnega zakonodajstva o zaščiti delavcev;

g) stremijo za tem, da se vzdržuje v podjetjih red in disciplina;

h) podpirajo delavce in delodajalce z nasveti ob izstopu iz dela ali odpustu delavcev iz obrata in stremijo za tem, da se izvestni spori, ki so v zvezi s tem, poravnavajo izlepa;

i) sodelujejo po možnosti pri upravi raznih delavskih humanitarnih naprav (zadruge raznih vrst, raznih društev za medsebojno podpiranje itd.), in sicer po navodilih ministrstva za socialno politiko;

j) vročajo delodajalcem vloge za izboljšavo organizacije dela v podjetjih.

III. Delovanje zaupnikov.

Člen 6.

Delovanje delavskih in nameščenskih zaupnikov je posredniško-pomirjevalnega značaja.

Delavski in nameščenski zaupniki ne smejo sprejemati v obrat in odpuščati delavcev in nameščencev iz obrata; tudi ne smejo določati dnevnih mezd ali akordnih cen za delavce. V teh stvareh smejo samo posredovati.

Člen 7.

Prošnje in pritožbe poedinih delavcev (nameščencev) sprejemajo poedini zaupniki ter jih oddajajo svojemu starejšini, ki obvešča o njih, čim utegne, prizadetega delodajalca ter vselej ukrene, česar je treba.

Člen 8.

Starejšina delavskih zaupnikov je zakoniti predstavnik delavcev v podjetju, v katerem je izvoljen.

Starejšina in tajnik podpisujeta v imenu delavcev, zaposlenih v dotičnem podjetju, vse vloge, naslovljene na lastnika podjetja ali na pristojna oblastva.

Člen 9.

Če starejšina zaupnikov ne bi uspel v svojih intervencijah ali če bi pretila zbog nepopustljivosti bodisi delavcev, bodisi delodajalcev nevarnost stavke ali izpora, mora starejšina o tem nujno obvestiti pristojno inspekcijo dela ter zahtevati od nje intervencijo, da se ta nevarnost odvrne.

Med stavko ali izporom ne sme starejšina zaupnikov, dokler stavke ali izpora ni konec, nastopati niti kot govornik, če bi namerjal s svojimi govori zavleči nastali spor, niti kot vodja stavke v dotičnem podjetju.

Člen 10.

Starejšina delavskih in nameščenskih zaupnikov mora imeti najmanj enkrat na mesec s svojimi zaupniki skupen sestanek.

Sestanke sklicuje starejšina zaupnikov ustno ali pismeno, kadar se pokaže potreba ali kadar jih pismeno zahteva tretjina izvoljenih zaupnikov.

Sestanke mora sklicevati starejšina zaupnikov tudi na zahtevo pristojne inspekcije dela.

Sestanek se sme vršiti vselej, kadar sta na njem prisotni dve tretjini izvoljenih zaupnikov.

Sestanki se smejo vršiti v podjetju samem, če dajo lastniki podjetij zaupnikom na razpolago potreben lokal; drugače pa se vrše tudi izven dotičnega podjetja.

Člen 11.

Na sestankih se pretresajo vsa tekoča vprašanja, ki spadajo v njih področje po odredbah zakona o zaščiti delavcev in po navodilih za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov.

Če so se izvolili posebni delavski in nameščenski zaupniki, vrše svoje posle posebe; glede onih vprašanj in poslov, ki se tičejo enih in drugih, pa imajo vsi zaupniki skupno sejo, v kateri izvolijo za ta primer svojega starejšino z navadno večino glasov.

Člen 12.

Zaupniki sklepajo v sejah polnoveljavno z nadpolovično večino glasov prisotnih zaupnikov. Starejšina glasuje poslednji. Ob enaki porazdelitvi glasov odloča starejšinov glas.

Tajno glasovanje z listki se vrši, kadar sklepajo zaupniki o ustavitvi dela v dotičnem podjetju ali kadar to zahteva eden izmed zaupnikov.

Člen 13.

V zapisnikih, ki se morajo voditi o sklepih zaupniških sestankov, mora biti vselej vpisana vsebina sklepa, storjenega na teh sestankih, in s koliko glasov je bil ta sklep storjen.

Zapisnike podpisujeta starejšina in tajnik.

Overovljen prepis teh zapisnikov mora pošiljati starejšina na zahtevo pristojni inspekciji dela in delavski zbornici.

Člen 14.

Starejšine delavskih in nameščenskih zaupnikov morajo predložiti koncem vsakega leta pristojni inspekciji dela pismeno poročilo o svojem delovanju.

V teh poročilih morajo biti po možnosti navedeni vsi važnejši dogodki, ki posezajo v področje zaupnikov, in uspeh njih delovanja. Zlasti morajo obsezati ta poročila čim točnejše podatke o številu zaposlenih delavcev in nameščencev, njih starosti, spolu, zakonskem stanju, številu otrok (rodbinskih članov), plačah in dnevnih mezdah (največjih in najmanjših), stanju naprav, ki služijo za podpiranje delavcev in nameščencev, kakor: kuhinj, konsumnih zadrug, stanovanj, čitalnic itd.

Člen 15.

Če se zdi skupini delavskih ali nameščenskih zaupnikov, da se s sklepom, ki se enako tiče delavcev in nameščencev, v znatni meri prekršene njene opravičene koristi, se sme pritožiti na pristojno inspekcijo dela, ki preizkusi okoliščine, v katerih je bil omenjeni sklep storjen; če ugotovi, da krši koristi prizadete skupine, sme ta sklep tudi razveljaviti.

Zoper tako odločbo pristojne inspekcije dela se sme nezadovoljna stranka v 14 dneh pritožiti na ministrstvo za socialno politiko, čigar odločba je izvršna.

Člen 16.

Če se delavske humanitarne naprave eventualno udeležujejo pri dotičnem podjetju, kakor: društva za medsebojno podpiranje, zadruga in druge naprave za oddajanje živil in drugih predmetov, stanovanj itd., odrede v upravo takih naprav vsi zaupniki samo potrebno število svojih odposlancev, in sicer po vrsti in velikosti dotične naprave.

Če se zgorde v funkcioniranju teh naprav nepravilnosti, morajo poslati zaupniki pristojnemu državnemu nadzorstvenemu oblastvu vlogo o tem.

Člen 17.

Delavski zaupniki ne dobivajo za svoje delo nobene plače ali nagrade.

Svojo dolžnost opravljajo, kadarkoli je to mogoče, izven določenega delovnega časa.

Kolikor pa se mora vršiti njih delovanje po naravi njim odrejenega področja ob delovnem času, ne smejo smatrati delodajalci časa, prebitega v prednjem delovanju, za čas, ki bi ga prebili delavski zaupniki izven podjetja, in torej tudi ne smejo zaradi tega ničesar odtezati od njih dnevnih mezd. Pri delavskih zaupnikih, ki se plačujejo od kosa, jim morajo vračuniti lastniki podjetij čas, ki ga prebijejo v prednji dolžnosti, dokler traja delovni čas v podjetju, kot efektivno delo v podjetju ter jim ga nagraditi v razmerju njih povprečnega normalnega zaslužka.

Člen 18.

Če se izprazni mesto delavskega ali nameščenskega zaupnika, se vpokliče, da ga popolni, ustrezeni namestnik z iste kandidatne liste. Ta popolnitev se mora izvršiti najkasneje v 14 dneh od dne, ko se je dotično mesto izpraznilo.

Člen 19.

Delovanje delavskih in nameščenskih zaupnikov je pod nadzorstvom pristojne inspekcije dela.

Inspektorji dela se morajo, ko pregledujejo podjetja, obveščati o njih delovanju ter izdajati potrebna navodila in potrebne naredbe za čim pravilnejše izvrševanje njih dolžnosti; zaupniki pa se morajo strogo ravnati po danih navodilih in naredbah.

Člen 20.

O sporih, ki nastajajo med samimi delavci podjetja ali med delavci in njih delodajalci, in sicer v zvezi s poslovanjem zaupnikov, odločajo pristojne inšpekcije dela ali ministrstvo za socialno politiko.

Člen 21.

Delodajalci ne smejo odpuščati niti preganjati delavskih in nameščenskih zaupnikov zaradi pravnega izvrševanja njih dolžnosti po odredbah zakona o zaščiti delavcev in navodil za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov.

Člen 22.

Vse spise, ki se nanašajo na njih delovanje, morajo hraniti zaupniki v svojem arhivu ter jih oddati zaupnikom, ki stopijo na njih mesto.

IV. Končne odredbe.

Člen 23.

Vsi stroški, združeni z delovanjem delavskih in nameščenskih zaupnikov, obremenjajo pristojno delavsko zbornico.

Člen 24.

Ta pravilnik velja tako za delovanje delavskih in nameščenskih zaupnikov in njih namestnikov, izvoljenih po odredbah navodil za volitve delavskih

in nameštenskih zaupnikov, kakor tudi za delovanje onih, ki se izvolijo po sporazumu.

Člen 25.

Ta poslovnik stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi v «Službenih Novinah».

V B e o g r a d u, dne 23. decembra 1927.;
Z. R. br. 11.980/IV.

Minister za socialno politiko:
dr. Gosar s. r.

Na podstavi pooblastitve v členu 281. finančnega zakona za leto 1927./1928. predpisujem z odobritvijo ministrskega sveta in sporazumno s finančnim odborom narodne skupščine

Uredbo (Pravilnik)

o organizaciji posredovanja dela, dajanja neposrednje podpore brezposelnim delavcem in dajanja cenениh posojil za zidanje delavskih stanovanj,

in sicer v breme sredstev, nabranih na podstavi pooblastitve v členu 110. finančnega zakona za leto 1922./1923.*

I. Posredovanje dela.

§ 1.

Za posredovanje dela vsem vrstam delavcev, brez razlike spola, in za reguliranje delovnega trga v

---

* Priobčena v «Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca» z dne 10. decembra 1927., št. 281/LXXVII, in v «Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti» z dne 22. decembra 1927., št. 494/127.

kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev se ustanavljajo na sedežih delavskih zbornic javne borze dela z osrednjo borzo dela v Beogradu kot svojo centralo.

V okolišju poedinih delavskih zbornic, in sicer v važnih gospodarskih središčih, se bodo odvarjale po potrebi z odobritvijo ministrstva za socialno politiko podružnice javnih borz dela.

Bivše državne borze dela in borze dela, ustanovljene izza dne 1. aprila 1927. v breme sredstev, nabranih na podstavi pooblastitve v členu 110. finančnega zakona za leto 1922./1923., se smatrajo za javne borze dela ali za njih podružnice v zmislu te uredbe, s katere določili morajo spraviti v sklad svojo sestavo in svoje poslovanje.

Teritorialna pristojnost javnih borz dela se ujema s pristojnostjo delavskih zbornic.

Za javne borze dela, osnovane po določitih te uredbe, veljajo predpisi §§ 73., 93. b, 101., 102., 103., 105., 106., 107. a, 122., točke 7.), 124., točke 3.), in 125. zakona o zaščiti delavcev.

Kot vršilke funkcij državnih uradov so osrednja borza dela in javne borze dela ali njih podružnice oproščene poštnine v vseh poslih, ki se nanašajo na posredovanje dela.

§ 2.

Javne borze dela imajo to-le nalogo:

1.) izravnavajo ponudbo in zahtevo delovne moči na delovnem trgu;

2.) podpirajo po določilih te uredbe brezposelne delavce v mejah razpoložnih sredstev;

3.) posredujejo delo po izseljeniškem komisarjatu ali inozemskih napravah za posredovanje dela;

4.) vodijo in opravljajo statistiko o gibanju delovnega trga.

§ 3.

Javne borze dela opravljajo svoje posle brezplačno in nepristranski. V svojem okolišu uživajo prvenstveno pravico, posredovati delo; smejo pa tudi same sodelovati z borzami dela, ki jih osnujejo občine, razne javne korporacije, podporna in dobrodelna društva ali delavske organizacije, ter jim dati subvencije, če izpolnjujejo pogoje te uredbe.

§ 4.

Javne borze dela sestojijo: 1.) iz upravnega odbora, 2.) iz ravnateljstva, 3.) iz šefa in potrebnega osebja.

§ 5.

Upravni odbor je vrhovni organ uprave javnih borz dela ter je sestavljen iz 7 članov in 7 namestnikov: enega državnega uradnika, ki ga odredi ministrstvo za socialno politiko po zaslišanju pristojnega velikega župana in oblastnega odbora kot predsednika, dveh predstavnikov delavske zbornice, dveh predstavnikov oblastnega odbora in dveh predstav-

nikov okrožnega urada za zavarovanje delavcev, v čigar okolišu ima dotična javna borza dela svoj sedež.

V delavskih zbornicah, ki ne razpolagajo z dvo-tretjinsko večino, pripada mesto drugega predstavnika in njegovega namestnika v upravnem odboru kandidatu najmočnejše manjšine.

§ 6.

Upravni odbori javnih borz dela imajo to-le naloge:

1.) dajo direktive za pobijanje brezposelnosti in za podpiranje nezaposlenega delavstva ter nadzirajo poslovanje podrejenih javnih borz dela in njih podružnic;

2.) sestavljajo proračune v mejah sredstev, določenih s to uredbo;

3.) dovoljujejo javnim borzam dela trimesečne kredite v mejah odobrenega letnega proračuna;

4.) postavljajo, povišujejo in odpuščajo na predlog dotičnih ravnateljstev in po predpisih uradniške pragmatike uradnike in uslužbence podrejenih javnih borz dela in njih podružnic.

§ 7.

Upravni odbori izvolijo izmed sebe za svoje izvrševalne organe ravnateljstva javnih borz dela, ki jih sestavljajo tri osebe: predsednik upravnega od-

bora kot predsednik ravnateljstva, predstavnik delavske zbornice in predstavnik oblastnega odbora.

Navzlic temu smejo biti samoupravna telesa, ki sodelujejo z rednimi subvencijami pri vzdrževanju javnih borz dela ali njih podružnic, po sklepu dotičnega upravnega odbora sorazmerno z višino teh subvencij zastopana v upravnih odborih, odnosno v ravnateljstvih dotičnih borz dela.

§ 8.

Ravnateljstva javnih borz dela imajo to-le nalogo:

1.) izvršujejo sklepe upravnega odbora in vplivajo neposredno na poslovanje organizacije javnih borz dela;

2.) kontrolirajo uporabo odobrenih kreditov in podpiranje nezaposlenih delavcev;

3.) predlagajo upravnemu in centralnemu odboru, česar je treba, da se izpopolnjuje organizacija javnih borz dela;

4.) sodelujejo z delavskimi in delodajalskimi organizacijami v stvareh, ki se nanašajo na posredovanje dela.

§ 9.

Centralni odbor za posredovanje dela s sedežem v Beogradu je vrhovni organ za posredovanje dela v državi. Sestavljajo ga tri osebe: delegat ministva za socialno politiko izmed ukaznih uradnikov

oddelka za zaščito delavcev, predstavnik centralnega tajništva delavskih zbornic in predstavnik zveze industrijcev, ki ga delegirajo sporazumno industrijska, obrtniška in trgovska zbornica v Beogradu.

§ 10.

Centralni odbor ima to-le nalogo:

1.) skrbi, da nalaga osrednji urad za zavarovanje delavcev vse prispevke, nabrane po predpisih člena 110. finančnega zakona za leto 1922./1923. in po naredbi ministra za socialno politiko z dne 7. decembra 1922., št. 10.810, o pravem času obrestonosno pri Državni hipotekarni banki;

2.) odobruje letni proračun javnih borz dela v mejah prispevkov, nabranih v njih okolišu, in kontrolira uporabo odobrenih kreditov v zmislu te uredbe;

3.) vodi vrhovno nadzorstvo nad poslovanjem javnih borz dela ter izdaja obče naredbe in navodila, da se pospešuje organizacija za posredovanje dela, po lastnem opazovanju ali po direktivah ministrstva za socialno politiko;

4.) pretresa predloge in poročila javnih borz dela in podaja ministrstvu za socialno politiko potrebne vloge.

§ 11.

Kot pomožni administrativni organ centralnega odbora se ustanavlja osrednja borza dela, ki ima to-le nalogo:

- 1.) opravlja administrativne posle centralnega odbora;
- 2.) je glavni regulator posredovanja dela v državi;
- 3.) znanstveno obdeluje vprašanje o posredovanju dela in organizira po pridobljenih izkušnjah poedine grane posredovanja dela;
- 4.) vodi centralno statistiko o gibanju delovne moči v državi;
- 5.) skrbi za zaščito domačega delavstva v inozemstvu;
- 6.) vzdržuje zveze z mednarodnim uradom dela v Ženevi in s podobnimi organizacijami v inozemstvu.

§ 12.

Administraciji in uradništvu pri borzah dela načeluje šef, ki mu je pridržano v službovanje potrebno administrativno osebje.

Šefa in uradnike pri osrednji borzi dela postavlja minister za socialno politiko na predlog centralnega odbora. Šef osrednje borze dela mora biti uradnik s fakultetno izobrazbo.

Šefe javnih borz dela potrjuje minister za socialno politiko.

Pragmatiko uradništva pri osrednji borzi dela in pri javnih borzah dela predpiše centralni odbor z odobritvijo ministrstva za socialno politiko.

§ 13.

Člani in namestniki članov ravnateljstev, upravnih odborov in centralnega odbora smejo biti edino državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, starejši od 25 let. Če katera organizacija ne odredi svojih članov, jih postavi minister za socialno politiko.

Minister za socialno politiko odredi z odlokom honorar za opravljanje dolžnosti rednih članov in namestnikov v ravnateljstvih in centralnem odboru.

Članstvo upravnih odborov je častno.

§ 14.

Mandat članov in njih namestnikov traja tri leta, poteče pa tudi pred tem rokom:

- 1.) s smrtjo;
- 2.) z izgubo državljanske časti;
- 3.) s prostovoljnim izstopom ali s preselitvijo iz kraja, kjer je sedež odbora.

Če se opravljajo dolžnosti neredno ali nevestno, izda ministrstvo za socialno politiko na zahtevo predsednika ali po sklepu upravnega, odnosno centralnega odbora odlok, s katerim se razveljavijo mandati dotičnih članov.

§ 15.

Centralni odbor in ravnateljstvo imata seje enkrat na teden, upravni odbor pa se sestaja najmanj enkrat na mesec.

Sklepa se z večino glasov. Sklepi so polnoveljavni, če se predsednik strinja z njimi. Drugače pa stopijo sklepi ravnateljstva v veljavo šele po odobritvi upravnega odbora in sklepi upravnega odbora po odobritvi centralnega odbora. Sklepi centralnega odbora, s katerimi bi se predsednik ne strinjal, pretresa ministrstvo za socialno politiko. O sejah se mora voditi zapisnik, ki ga morajo overoviti vsi prisotni člani in zapisnikar.

§ 16.

Člani centralnega odbora, upravnih odborov in ravnateljstev so odgovorni za pravilno opravljanje poslov, ki so jim poverjeni, in sicer tako po določilih te uredbe kakor tudi po predpisih in naredbah, ki jih jim izda ministrstvo za socialno politiko.

Če se ugotove nepravilnosti, se uvede zoper osebe, ki so jih zakrivile, poleg sankcije, določene v § 14., poslednjem odstavku, te uredbe, kazensko postopanje.

II. Dajanje neposrednje podpore nezaposlenim delavcem.

§ 17.

Neposredno se podpirajo nezaposleni delavci iz sredstev, nabranih na podstavi pooblastitve v členu 110. finančnega zakona za leto 1922./1923., tako-le:

- 1.) dajo se jim denarne dnevne podpore za vzdrževanje njih eksistence;
- 2.) dajo se jim potne podpore za odhod v kraj, kjer bi se zaposlili, ali za povratek domov;
- 3.) dovoljujejo se jim enkratne podpore;
- 4.) dajo se jim podpore v naravi.

Te podpore uživajo ob pogojih, določenih v tej uredbi, vsi za delo sposobni delavci, najmanj 16 let stari, naši državljani in državljani onih držav, ki izenačujejo glede podpiranja ob nezaposlenosti naše državljane s svojimi.

Podpore dajo javne borze dela ali neposredno ali pa po posebe pooblaščenih napravah.

§ 18.

Denarno dnevno podporo uživajo one osebe, navedene v § 17. tega pravilnika, o katerih se ugotovi:

- 1.) da so bile najmanj sedem dni zaposlene in da niso odklonile dela, ki jim je bilo ponujeno po njih znanju in sposobnostih;
- 2.) da so bile v poslednjem letu najmanj štiri mesece ali v poslednjih dveh letih najmanj osem mesecev zavezane zavarovanju zoper bolezni in nezgode in plačevanju prispevkov za borze dela;
- 3.) da nimajo nikakršnih drugih dohodkov, ki bi jim zadoščali za življenje;
- 4.) da so najmanj pet dni prijavljene borzi dela ali napravi, po kateri naj prejemajo podporo v stanovišču.

§ 19.

Denarne podpore po §§ 17. in 18. te uredbe se daje v času brezposelnosti, največ pa za šest tednov v enem koledarskem letu, ter znašajo:

- 1.) za delavca ali delavko do 10 Din na dan;
- 2.) za ženo in vsakega nepreskrbljenega otroka po 3 Din do največjega skupnega zneska 18 Din na dan.

Dana denarna podpora ne sme znašati več nego dve tretjini povprečnega zaslužka za dotično vrsto delavcev.

§ 20.

Potno podporo uživajo one osebe, navedene v § 17. te uredbe, o katerih se ugotovi:

- 1.) da verjetno dobé posla v kraju, kamor se odpravljajo;
- 2.) da jim je povratek domov iz zdravstvenih razlogov neizogibno potreben;
- 3.) da se vračajo k rodbini, ki bo skrbela za njih nadaljnje vzdrževanje.

§ 21.

Potna podpora se daje po § 17., točki 2.), največ dvakrat v enem koledarskem letu ter sestoji:

- 1.) iz dovolila za potovanje za polovično ceno, izdanega po § 101. zakona o zaščiti delavcev;
- 2.) iz zneska za polovično vožnjo III. razreda po državnih železnicah ali ladjah do namembnega kraja;

vendar pa ne sme biti ta znesek za poedino osebo nikoli večji nego 200 Din;

3.) iz denarne dnevne podpore največ za štiri dni.

§ 22.

Enkratne podpore se dajo največ dvakrat na leto osebam, navedenim v § 17., v skrajni sili. Te podpore dovoljuje po soglasnem sklepu ravnateljstvo javne borze dela največ do 150 Din za delavca ali delavko in 30 Din za vsakega nepreskrbljenega otroka, največ do 150 Din.

§ 23.

Podpore v naravi se dajo delavcem, navedenim v § 17., kolikor bi bilo to mogoče ali umestno, v obliki brezplačnega prenočišča in hrane kot popolno ali delno nadomestilo za denarno podporo.

§ 24.

Podpore se dajo na osnovi izjave, podpisane (overovljene) po osebi, ki prosi podpore; šefi javnih borz dela pa morajo overoviti njene navedbe ter uvesti ob nepravilnosti poleg tega, da prisilno izterjajo dano podporo, kazensko postopanje.

Za strogo izvrševanje predpisov o dajanju neposrednje podpore nezaposlenim delavcem in pravilno porabljanje kreditov, izdanih v ta namen, so osebno odgovorni šefi javnih borz dela.

III. Dajanje cenениh posojil za zidanje delavskih stanovanj.

§ 25.

Kolikor ne bi bila sredstva, nabrana na podstavi pooblastitve člena 110. finančnega zakona za leto 1922./1923. neizogibno potrebna za organizacijo posredovanja dela in dajanja neposrednje podpore nezaposlenim delavcem, se uporabljajo za dajanje cenениh posojil, in sicer:

- 1.) v prvi vrsti samoupravnim telesom;
- 2.) delavskim zadrugam.

Ta posojila se dovoljujejo za zidanje delavskih hiš v važnih gospodarskih središčih zato, da se omogoči njih prehod v lastnino poedinih delavcev ob čim ugodnejših amortizacijskih pogojih.

§ 26.

Delavske zadruge za zidanje cenениh stanovanj morajo biti, da se morejo koristiti s kreditom po § 25. te uredbe, ustanovljene skladno z zakoni, ki veljajo v poedinih pokrajinah države. Posojila se smejo dovoljevati samo zadrugam, ki ostvarjenega dobička koncem poslovnega leta ne dele med svoje člane, nego ga vlagajo v svoj rezervni fond.

§ 27.

Višino obrestne mere za ta posojila odredi minister za socialno politiko z odlokom; vendar pa ne

smejo znašati obresti več nego štiri odstotke na leto. Ko minister za socialno politiko odreja obrestno mero, mora vpoštevati višino sredstev, ki jih vlagajo samoupravna telesa ali delavske zadruga po svoji strani v ta namen, tako da je obrestna mera tem nižja, čim višji je ta prispevek; vendar pa ne smejo obresti celokupno investirane vsote presežati štirih odstotkov.

Obresti se obračunavajo poluletno naprej. Rok za popolno amortizacijo dovoljenih posojil znaša največ 30 let. Anuitete se polagajo poluletno: vsakega dne 15. julija in dne 15. decembra pri Državni hipokarni banki v korist javne borze dela, pristojne za dajanje cenenih posojil po tej uredbi. Za vsote, položene pred rokom za odplačilo ali izplačilo poedinih anuitet, se ne dovoljujejo obresti.

Obresti najete vsote tečejo od dne, ko se izplačilo izvrši.

§ 28.

Obenem, ko minister za socialno politiko dovoli posojilo, določi zlasti te-le pogoje:

1.) intabulacija na prvem mestu na svet in objekt, za katera se posejilo dovoljuje, kolikor ni intabulacije Državne hipotekarne banke. Izjemoma sme dovoliti minister za socialno politiko na predlog dotičnega upravnega odbora posojilo, za čigar zavarovanje služi hipoteka na drugem mestu, vknjižena tik za hipoteko Državne hipotekarne banke;

2.) zavarovanje zoper ogenj po dejanski vrednosti, da se zavaruje izterjava posojila, če bi ogenj zgradbo uničil ali poškodoval;

3.) da se posojilo ne uporabi za nakup, popravila, predelave in adaptacije obstoječih hiš kakor tudi ne za zidanje zgradb in stanovanj, ki bi po slabi tehnični izvršitvi ali neprimernem razmerju proti sosednjim posestvom izključevala možnost udobnega in zdravega prebivanja.

§ 29.

Dokler dolžniki ne poravnajo ustreznega zneska svojega dolga, ne smejo brez odobritve ministra za socialno politiko:

1.) odtujevati sveta in hiš, ki služijo za zastavo posojila;

2.) izpreminjati pogojev, ob katerih je bilo glede na namen postavljenih zgradb posojilo dovoljeno;

3.) izvrševati na posestvu znatnejših izprememb, zaradi katerih bi se zmanjšala vrednost tega posestva.

§ 30.

Prošnje za dovolitev posojila se vlagajo pri upravnem odboru javne borze dela, v katere okolišju je dotično samoupravno telo ali delavska zadruga. Upravni odbor mora vzeti prošnjo v pretres v prvi seji ter jo s svojim mnenjem vred takoj poslati ministrstvu za socialno politiko.

Samoupravna telesa prilagajajo prošnji za dovolitev posojila:

1.) načrte in proračune projektiranih zgradb s točnimi obvestili o svetu, lastnih sredstvih za ta namen in porabi zaprosenega posojila;

2.) pismeno obvezo, da se bodo povsem ravnala po določilih te uredbe;

3.) vsa druga obvestila, ki bi se zdela upravnemu odboru pristojne borze dela ali ministrstvu za socialno politiko potrebna zaradi boljše orientacije pri oddaji mnenja ali izdaji odloka o vloženih prošnji.

Delavskè zadruga predlagajo poleg tega še:

1.) oblastveno overovljen prepis svojih pravil;

2.) imenik članov upravnega odbora in vsote vplačanih deležev;

3.) bilance za tri poslednja leta ali pa poslednjo bilanco, če zadruga še ne obstoji toliko časa, s poročiloma upravnega in nadzorstvenega odbora kakor tudi s poročilom o skupščini, ki je podelila razrešnico;

4.) točno stanje dohodkov, ki so se ostvarili, in razhodkov, ki so se izvršili po zaključku poslednje bilance.

Stroški pred dovolitvijo posojila in stroški, ki izvirajo iz dovoljenega posojila, zadevajo dolžnika.

§ 31.

Ko oddaja upravni odbor pristojne borze dela mnenje o vloženih prošnjah, jemlje v oceno:

1.) varnost, ki jo daje dotično samoupravno telo ali dotična delavska zadruga za odplačilo posojila;

2.) sredstva, s katerimi že razpolagajo samoupravna telesa ali delavske zadruge za namenjeno svrho;

3.) krajevne gradbene razmere in število delavstva v kraju, kjer se želi projektirana zgradba postaviti;

4.) število nezaposlenih delavcev, ki bi se zaposlili z izgradnjo projektiranih zgradb.

§ 32.

Upravni odbori javnih borz dela opravljajo skladno s to uredbo in z veljavnimi zakoni po posebnih navodilih ministrstva za socialno politiko vse nastopne posle, ki izvirajo iz dovolitve posojila:

1.) sklepajo posebe z dolžnikom posebne pogodbe o najemu vsakega posojila. Pogodba mora navajati poleg višine posojila, višine obrestne mere in amortizacijskega roka vsa določila iz §§ 25., 26., 27., 28. in 29., poslednjega odstavka, te uredbe;

2.) postavljajo hipoteke;

3.) odrejaajo izplačila posojil in izterjujejo dolžne vsote;

4.) hranijo polico zavarovanja zoper ogenj, dokler se posojilo popolnoma ne amortizira. Zavarovalna premija se polaga po nalogu upravnega odbora javne borze dela na dolžnikov račun. Za izplačane vsote se dolžnik začasno obremeni, poberejo pa se, ko položi dolžnik prvo anuiteto.

5.) Upravni odbori morajo ukreniti vse, česar je treba, da se v vsakem primeru zavaruje uporaba predpisov te uredbe in da se dosežejo nameni, ki so določeni v njej.

§ 33.

Ko se posojilo dovoli, izda minister za socialno politiko Državni hipotekarni banki nalog, naj dá pristojni javni borzi dela dovoljeno vsoto na razpolago. Upravni odbori javnih borz dela izdajajo po rokih, odrejenih v odloku ministra za socialno politiko, samoupravnemu telesu ali delavski zadrugi, ki mu (ji) je posojilo dovoljeno, naloge za odplačilo določenih vsot po denarnih zavodih, določenih s to uredbo.

§ 34.

Ministrstvo za socialno politiko kontrolira po pristojnih upravnih odborih javnih borz dela uporablanje posojil, ravnanje z njimi in pravilno amortizacijo dolžnih vsot.

Vsaka zamuda pri pelaganju anuitet, ki bi bila daljša nego mesec dni, ima za posledico izterjavo kazenskih obresti v višini 5 % na leto.

Celokupni znesek dolžnih vsot se izterja:

- 1.) če dolžnik zanemarja predpise § 29.;
- 2.) če se dospela anuiteta ne plača, v šestih mesecih po določenem roku;
- 3.) če zadruga prestane ali če likvidira;
- 4.) če zadruga izpremeni pravila brez odobritve ministrstva za socialno politiko;
- 5.) če dolžnik ne predloži opravičujočih dokumentov, ki so določeni v pogodbi o posojilu;
- 6.) če je bilo posojilo dovoljeno na podstavi netočno ali neresnično predloženih podatkov, ki se zahtevajo v § 30. te uredbe, čim se ugotove dokazne činjenice ukane; v tem primeru se zahteva tudi redno sodno postopanje.

O izterjavi terjatve mora biti dolžnik obveščen s priporočenim pismom mesec dni prej.

§ 35.

Samoupravna telesa ali delavske zadruge do-
deljujejo zgradbe ali kredite za zidanje takih zgradb
poedinim delavcem ali skupinam delavcev:

- 1.) če so dotični delavci zavarovani zoper bolezen in nezgodo ter plačujejo prispevke za borzo dela;
- 2.) če dajo zadostna moralna jamstva za izpolnjevanje prevzetih obveznosti;
- 3.) če dajo upravni odbori pristojnih javnih borz dela svoj pristanek za dotične osebe in za zidanje njih zgradb. Lastnina se sme prenesti v korist po-

edinih strank šele, ko sta poravnani dve tretjini, intabulacija pa se sme izbrisati šele, ko je poravnana vsa vsota, investirana v dotični zgradbi.

Delavci, ki bi se koristili s temi krediti, so odgovorni posojilodavcem v enakem obsegu kakor posojilodavci ministrstvu za socialno politiko in nanje se uporabljajo zmiselno §§ 29., 30. (točke 1., 2. in 3.), 31. in 34. te uredbe.

IV. Denarna sredstva.

§ 36.

V zvezi s predpisi člena 110. finančnega zakona za leto 1922./1923. in z naredbo ministra za socialno politiko z dne 7. decembra 1922. se ustanavlja pri Državni hipotekarni banki v Beogradu:

1.) «fond za posredovanje dela in neposrednje podpiranje brezposelnih delavcev» (fond za posredovanje rada i neposredno pomaganje besposelnih radnika);

2.) «fond za dajanje cenениh posojil za zidanje delavskih stanovanj» (fond za davanje jeftinih zajmova za podizanje radničkih stanova).

§ 37.

Sredstva «fonda za posredovanje dela in neposrednje podpiranje brezposelnih delavcev» so:

1.) 10 % prispevkov, nabranih do dne 1. januarja 1927. po členu 110. finančnega zakona za leto 1922./

/1923. in po naredbi ministra za socialno politiko z dne 7. decembra 1922., št. 10.810;

2.) 45 % prispevkov, nabranih izza dne 1. januarja 1927. po členu 110. finančnega zakona za leto 1922./1923. in po naredbi ministra za socialno politiko z dne 7. decembra 1922., št. 10.810;

3.) državne dotacije, dotacije samoupravnih teles in razna darila;

4.) obresti glavničnega fonda.

Sredstva tega fonda služijo zgoj za vzdrževanje javnih borz dela in neposrednje podpiranje brezposelnih delavcev.

§ 38.

Ta fond se porazdeljuje v okoliših javnih borz dela v istem razmerju, v katerem je bil nabran, in sicer tako-le:

A. Od rednih letnih dohodkov tega fonda, nabranih izza dne 1. januarja 1927., se uporabi:

1.) do 30 % za organiziranje in vzdrževanje javnih borz dela;

2.) do 60 % za dajanje neposrednje podpore brezposelnim delavcem v denarju ali v naravi;

3.) 6 % za ustanovitev «občega rezervnega fonda» (opšteg rezervnog fonda), ki ga upravlja centralni odbor in ki naj služi za to, da se nivelira financiranje javnih borz dela v mejah njih potreb;

4.) 4 % za vzdrževanje centralnega odbora in osrednje borze dela.

B. Dohodki tega fonda, nabrani do dne 1. januarja 1927., se porazdele na poedine javne borze dela po razmerju, v katerem so bili nabrani; vendar pa se mora ustvariti iz teh sredstev za vsako poseben «rezervni fond», v katerega se stekajo tudi vsi prebitki, ki bi se pokazali pri dotični javni borzi dela koncem koledarskega leta. Sredstva tega fonda služijo v prvi vrsti ustanavljanju in vzdrževanju naprav za dajanje podpore v naravi.

§ 39.

Sredstva «fonda za dajanje cenenih posojil za zidanje delavskih stanovanj» so:

1.) 90 % prispevkov, nabranih do dne 1. januarja 1927. po členu 110. finančnega zakona za leto 1922./1923. in po naredbi ministra za socialno politiko z dne 7. decembra 1922., št. 10.810;

2.) 55 % prispevkov, nabranih izza dne 1. januarja 1927. po členu 110. finančnega zakona za leto 1922./1923. in po naredbi ministra za socialno politiko z dne 7. decembra 1922., št. 10.810;

3.) državne dotacije, dotacije samoupravnih teles in razna darila;

4.) obresti glavničnega fonda.

§ 40.

Sredstva tega fonda služijo izključno dajanju cenenih posojil za izgradnjo delavskih stanovanj.

Porazdeljujejo se v okoliših javnih borz dela v istem razmerju, v katerem so bili nabrani.

Manipulacija s sredstvi obeh fondov se sme vršiti samo po Državni hipotekarni banki in poštni hranilnici ali njiju podružnicah, kjer se morajo hraniti tudi vsi zneski, izvirajoči iz teh fondov.

Končna določila.

§ 41.

Prehodna določila o izvajanju te uredbe, štatute in poslovnik za osrednjo borzo dela, javne borze dela in njih podružnice, natančnejša določila o upravljanju denarnih sredstev, o dajanju podpor nezaposlenim delavcem in o odobravanju honorarja članom ravnateljstev in centralnega odbora izda minister za socialno politiko.

§ 42.

Ta uredba (pravilnik) stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi v «Službenih Novinah».

Minister za socialno politiko:

dr. Andrej Gosar s. r.

Slovenska knjižnica

6K M

B 6197

66009014493

COBISS ©

Rešena knjižnica Ljubljana

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani
(predstavnik Miroslav Ambrožič).
